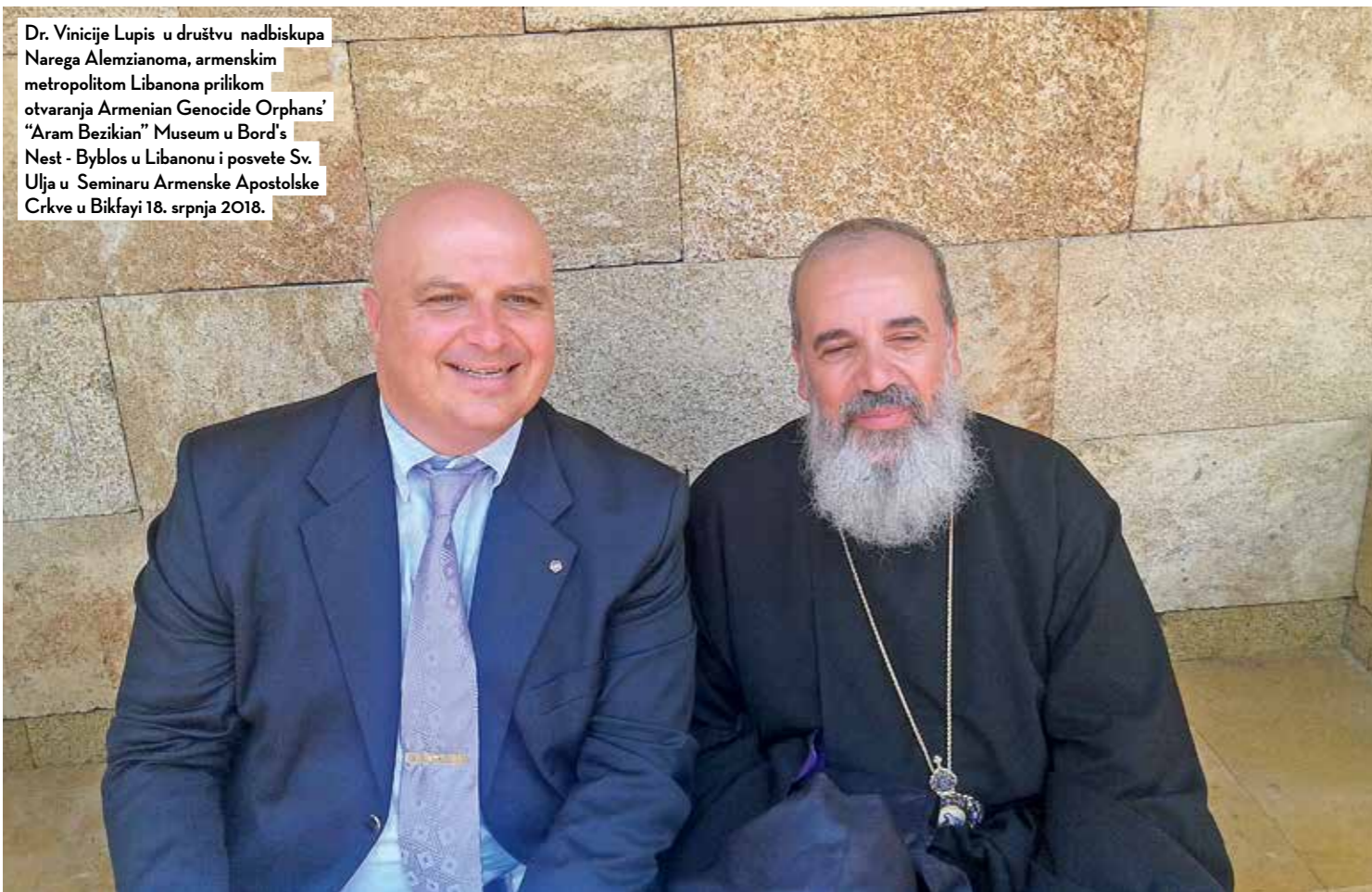

Sv. Vlaho Dubrovčanima je oduvijek bio poveznica sa domovinom te znak zajedništva

Dr. Vinicije Lupis u društvu nadbiskupa Narega Alemzianoma, armenskim metropolitom Libanona prilikom otvaranja Armenian Genocide Orphans' "Aram Bezikian" Museum u Bord's Nest - Byblos u Libanonu i posvete Sv. Ulja u Seminaru Armenske Apostolske Crkve u Bikfayi 18. srpnja 2018.

Piše: Anton Hauswitschka

- Sv. Vlaho stoljećima je bio simbol Dubrovnika. Njegovo štovanje imalo je u potpunosti značenje iskazivanja domoljublja, te su prikazi na državnim simbolima i na liturgijskim predmetima pratili Dubrovčane u domovini i svijetu. U Liber Croceusu u kojoj su pobrojani svi državni blagdani Dubrovačke Republike propisano je kako se slavi

sveti Vlaho. Njegovo štovanje ostalo je nepromijenjeno od 972. godine, a u tome su bili ujedineni svi - od plemića i građana pa do kmetova. To jedinstvo istovremeno je zaslužno za tako dug opstanak Dubrovačke Republike kroz burnu povijest - pojašnjava nam dr. Vinicije B. Lupis zbog čega je festa svetog Vlaho zaslužila zaštitu UNESCO-a kao nematerijalna kulturna baština.

Mučenik iz Armenije

Voditelj Područnog centra Dubrovnik Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar prepričava nam i legendu o dubrovačkom parcu. - Sveti Vlaho, prema legendi zabilježeno je u Annales Ragusini Anonymi s kraja 15. stoljeća, 971. godine ukazao se u crkvi svetog Stjepana svećeniku Stojku, te ga upozorio da Dubrovčanima prijete opasnost od Mletačke armade koju su ugostili na putu prema istoku.

Stojko je podigao na uzbunu, a po naputku svetog Vlaho pojačane su straže na zidinama i na moru, pa je Mletcima propao plan da pod okriljem noći i na prevaru zauzmu Dubrovnik. Nakon toga Dubrovčani su svetog Vlaho uzeli za svog zaštitnika i stjegonošu, te se zavjetovali izgraditi mu crkvu što su i napravili odluci Velikog vijeća iz 1348. godine - ističe dr. Lupis koji je istraživao porijeklo dubrovač-

kog zaštitnika. - Sveti Vlaho, odnosno Surp Vlasi, potječe iz tadašnje Armenije iz grada Sebaste, a današnjeg Sivasu u Turskoj gdje mu se nalazi grob. Među kršćanskim mučenicima pogubljenih za vrijeme vladavine rimskih careva bio je i sveti Blasius, odnosno Vlaho, biskup i liječnik u Sebastii. Prema predaji, car Licinije oko 316. godine naredio je da se tijelo svetog Vlaho rastrga i baci u jezero, no njemu ne samo da su rane zacijelile već je hodao po vodi i propovijedao. Na kraju je usmrćen je odrubljenjem glave. Zaštitnik je divljih životinja, ratara i zaručnika, a zaziva se protiv bolesti grla - priča nam Vinicije B. Lupis dodajući kako su stari Dubrovčani širili utjecaj svetog Vlaho po čitavom svijetu.

Kult sv. Vlaho

- Tako Jakov Lukarević u svojem povijesnom djelu Copioso ristretto degli annali di Ragusa iz 1605, navodi: „Unutar među drugim hramovima (u Goi) jest i jedan vrlo bogat. Njega su ukrali Dubrovčani, koji trguju u ovim morima.“ Uz crkvu sv. Vlaho u Indiji, diljem Levanta nalazile su se dubrovačke naseobine, i crkve posvećene sv. Vlahu, kao u Carigradu i Smirni. U dvorištu crkve sv. Petra i Pavla u Galati blizu nadgrobne ploče Dubrovčanima - ističe dr. Vinicije B. Lupis - U crkvi sv. Jurja u Galati bilo je sjedište Dalmatinskog

dobrotvornog društva sv. Blaža, utemeljenog 20. kolovoza 1913., a do te godine postojalo je u Carigradu Dalmatinsko društvo sv. Blaža, osnovano 1900. Prvotna Bratovština sv. Vlaho u Carigradu osnovana je po svemu sudeći poslije pada Dubrovačke Republike, jer su se tada u Carigradu našli na okupu brojni Dubrovčani, bez obzira na položaj i zanimanje i nisu se htjeli vratiti u Grad, koji je izgubio slobodu i samostalnost. U neimenovanoj crkvi u Smirni postojao je dubrovački oltar sv. Vlaho pred kojim su Dubrovčani slavili blagdan sveca zaštitnika. Stari Dubrovčani podržavali su kult sv. Vlaho ma gdje se nalazili, a u gradovima gdje su imali svoj konzulat blagdan sv. Vlaho posebno se slavio. U gradu Genovi s kojim je Dubrovačka Republika imala žive odnose u crkvi dominikana Santa Maria di Castello, smještene u starom dijelu grada kraj gradske luke imali su kapelu posvećenu Gospi i sv. Vlahu. Dubrovačka je vlada svojim konzulima u Genovi prigodom njihova imenovanja slala tarifu uz svoje ostale konzulatske pristojbe naplaćuje i pristojbu za kapelu sv. Vlaho u Genovi - priča nam dr. Vinicije B. Lupis istaknuvši kako dubrovačke tragove i lik sv. Vlaho nalazimo i u Aquileji, Jakinu/Ankoni, Livornu te Barceloni. Sv. Vlaho, kaže Lupis, Dubrovčanima je bio poveznica sa domovinom, predstavljajući posebni znak zajedništva. -

MOĆI SVETOG VLAHA

Moći svetog Vlaho čuvaju se u riznici katedrale sv. Marije, a relikvijari ruku i glave pripadaju među najveće dubrovačke dragocjenosti. Moćnik glave, napravljen u obliku krune bizantskih careva najdragocjeniji je moćnik koji je u Dubrovnik, između 1026. godine u vrijeme bizantskog cara Konstantina VIII, donio nadbiskup Vital. Oštećen je u velikom potresu 1667. godine, a 1694. popravio ga je mletački zlatar Francesco Ferro. Moćnik grkljanu vrijeme nadbiskupa Antun I. iz Reate 1428. godine darovao je Stjepan Marinov iz Ulicinja. Moćnik desne noge iz 1684. godine, replika je starog moćnika koji je očitio uništen u potresu 1667. godine. Novi je izradio zlatar Francesco Ferra a o tome svjedoči grb i natpis 'SANCTVS. 1684. BLASIVS'. Original je u Dubrovnik donesen 1026. godine. Moćnik lijeve ruke 1346. godine, u vrijeme nadbiskupa Ilije Sarake, u Dubrovnik je donio Toma Marinov de Vitiano. Moćnik je 1667. godine ukraden i odnesen u Genovu da bi kasnije uz najveće počasti, ali sa oštećenim nakitom, bio vraćen u Dubrovnik. Moćnik desne ruke spominje se prvi put 1421. godine i bio je u vlasništvu samostana svete Klare. Inače postojao je još jedan, izgubljeni moćnik desne ruke iz 1459. godine kojeg je u vrijeme nadbiskupa Jakova II. de Racenata u Dubrovnik donio Juraj Radovanović. Nekada je postojao i treći moćnik desne ruke svetog Vlaho.

Nadbiskup Nareg Alemzianom u procesiji je 2010. godine nosio je moćnik glave svetog Vlaho

Don Nedjelko Subotić u svom Suncokretu svetoga Vlaho iz 1928. napisao je: „Kao stara viola od Stradivariusa, kao drugi kršćanski Orfej na plavom Jadranu još nam sniva tu - požučeli od godina Dubrov-

nik...“ - kaže Lupis te podsjeća kako Dubrovčani i danas slave blagdan sv. Vlaho diljem svijeta i domovine. Od Rijeke, Splita i Zagreba, preko Los Angelesa i New Yorka u SADu do Lime u Peruu.